

Indrukken reis naar St Mary's Hospital, Drobo, Ghana

Henk Bralts

Dick Haan

Zondag 4 mei 2014

Het idee om naar Ghana te gaan om daar echocardiografie te gaan bedrijven, is geboren op St Maarten. Cardiologie in een Afrikaans land is een puur luxe-specialisme.

Interventie moet je grotendeels vergeten. Maar bij de Creoolse bevolking op St Maarten was het opgevallen dat vaatlijden nauwelijks voorkwam. Daarentegen leek cardiomyopathie in een hoger percentage aanwezig te zijn.

Dan is het dus zinvol om die pathologie "zichtbaar" te maken d.m.v. een echocardiogram. Een eerste verzoek aan Drobo of we daarvoor welkom zouden zijn, werd positief beantwoord. Concretere vragen om patienten te selecteren werden echter volstrekt onbeantwoord gelaten.

Enig eigenwijs doorzettingsvermogen mag ons beiden niet worden ontzegd, dus werd de reis gewoon gepland.

Alle vaccinaties werden gecompleteerd. Het visum werd op een vrijdagochtend tegen een onbehoorlijk bedrag in cash in ontvangst genomen en de GE Vivid i was goed bevonden mee te gaan.

Zondag 4 mei werd het tijd het upperdeck van een KLM-747 te bevolken.

Dat gaat niet zonder de obligate sushi vooraf!

Altijd leuk, wanneer iemand weer blij is met een huisje!

En met twee “mannen op stap” is de belangstelling voor de puntenvergarende aankopen al wat minder.

De security op Schiphol was al goed voor een voorproefje van “hoe krijg ik een echoapparaat door de controle”. Iedere keer een hoop lol en gesprekken met beambten, waarachter de rest van de reizigers even mochten wachten.

Het hotel in Accra was met de taxi snel bereikt en de avond is in warme, tropisch-
klamme atmosferen besloten met een kreeftje.

De volgende ochtend vroeg naar het vliegveld. Geen ontbijt meer mogelijk. Het uiterst kleffe broodje op het vliegveld, met in magnetron opgewarmde hamburger, compleet met daardoor warme sla en mayonaise, deed daaraan geen goed. De wachtruimte was een grote tent met een serie losse airco's.

De ontvangst in Sunyani was geweldig.

Een begroeting door de Ghanese chauffeur met een omhelzing is niet puur Nederlands!

De koffers werden stuk voor stuk afgegeven na controle van het bonnetje.

Onderweg waren er nog enkele stops.

De eerste bij de lokale “Kwik-Fit” om wat noodzakelijke wind in de banden te deponeren.

Daarna het inkopen van het noodzakelijke water.

De rit daarna was eufemistisch uitgedrukt “apart”. Veel kuilen en een fantasievolle hantering van gaspedaal en schakelpook. Filmpjes komen later.

De ontvangst in Drobo was ook ongekend hartelijk. Het verblijf in het “StJan(s?)dal House” lijkt weliswaar niet te voldoen aan Robert’s criteria, maar het is hier prima toeven.

We hebben kennis gemaakt met enkele artsen. Er waren inderdaad al patienten gerecruteerd! Die gaan we morgen zien. Erg benieuwd.
We hebben met elkaar afgesproken als doel te stellen, dat wij weliswaar hier ons kunstje laten zien, maar er naar willen streven, dat zij uiteindelijk op een of andere manier in staat moeten zijn t.z.t. zelf eenvoudige vraagstellingen te kunnen beantwoorden.

Na de avondmaaltijd, een combinatie van rijst, kip, salade, daarin weer vis, en nog zoveel meer, zijn we over het terrein rondgeleid door Francis. Tegen duister ook over de gevulde afdelingen, de OK, de kraamafdeling, de ER etc. Een wereld die nu nauwelijks te beschrijven is en die ik zal proberen de komende dagen in foto's te vangen.

De belangrijkste twee indrukken die van vandaag zijn blijven hangen, zijn:

- als je in Harderwijk in een ziekenhuis werkt, dat als een van de doelen heeft, te scoren op krantenlijstjes, dan is de ziekenhuiswereld hier volstrekt onvoorstelbaar.
- we hebben de Ghanezen tot nu leren kennen als een ongekend vriendelijk, open en geweldig volk.

Dinsdag 6 mei 2014

De eerste echte werkdag in St Mary's.

Het echoapparaat werd demonstratief uitgesteld en aangesloten op het lokale lichtnet. Er was een fantasievolle combinatie nodig van stekkers, verloopstukken, verdeeldozen en zo nog veel meer.

En toen weigerde het apparaat opgeladen te worden!

Dikke paniek. Duizenden mijlen reizen om vervolgens op de eerste dag het enige apparaat waarom het allemaal draaide de geest te zien geven.

Hulp werd uitgebreid geboden met fijn-instrumentmakersgereedschap: een combinatietang!

Na een half uur zoek bleek het het verdeelblok te zijn, wat zichzelf uitschakelde als de lader werd aangesloten.

Grote opluchting!

De eerste echo's waren realiseerbaar!

Dat was slechts het begin. Daarna werden we verplaatst naar de “Scan Room”, waar Agnes een ultrasoundcepter zwaait. De wachtruimte daarvoor vulde zich allengs met een grote hoeveelheid patiënten, die allemaal voor ons kwamen.

Wat we ook hadden verwacht, niet die aantallen en zeker niet de gigantische hoeveelheid en ernst van de pathologie!

Waar vind je nog een jongen van 18 jaar met een ongecorrigeerde Tetralogie van Fallot!!

De lunch schoot er bijna bij in, terwijl ik intussen verwoede pogingen deed de vorige deeltjes door het Afrikaanse internet te persen.

Was uiteindelijk 's avonds om 18:30 uur gelukt.

Op dat moment waren de artsen hier nog bezig de polikliniek leeg te werken!

Onvoorstelbaar wat een werk die verzetten, met een glimlach!!!

Ook het meelopen van de visite op de kraamafdeling vanmorgen was indrukwekkend, waarover later meer.

De dag eindigde doordat, terwijl we nog zaten te eten Josef, een kunstenaar hier, zijn werk kwam tonen en aanbieden.

Morgen gaan we verder. Hopelijk krijgen we de tijd een en ander ook organisatorisch voor de toekomst hier te realiseren. De vraag en ook de behoefte daartoe is er wel. Gaat ons lukken!!!!

Woensdag 7 mei 2014

Onze tweede werkdag hier zit er op.

Het was weer een goed gevuld programma.

De dag werd eerst aangenaam geopend met de constatering, dat het slot van de voordeur defect was. We konden daar niet uit. Een achterdeur is dan wel handig.

En terwijl wij aan het werk waren, zat Joyce, onze steun en toeverlaat bij alle maaltijden (vandaag een ontbijt met zoete pannenkoeken) als een waakhond voor de deur te wachten tot deze weer was gerepareerd.

Mensen zijn hier zo, in Nederland bijna ondenkbaar vriendelijk en behulpzaam!!!!

Agnes was vandaag ons slachtoffer om de eerste en tweede stappen te zetten op het echo-pad. Een dankbare leerlinge, die bij ieder hoorbaar dopplersignaal daarin een ritme vond om dansend door de Scan Room te huppelen. Fantastisch mens en heerlijk "prettig gestoord"!

Ook de middag, na de goedverzorgde lunch, was weer redelijk gevuld met indrukwekkendheden.

Als dan aan het eind van de dag het bier koud is, is er maar één plaats: voor de hut.

Een paar gedachten.....

Henk en ik vinden het weer fantastisch samen pionierend bezig te mogen en kunnen zijn. Zo zijn we beiden in 1988 begonnen. Alleen dat soort vrijheden zijn in onze maatschappij en systematiek niet gemakkelijk meer te realiseren.

We zitten voortdurend te overleggen hoe we hier verder moeten en kunnen gaan. We waren allebei wel bevreesd een nieuw soort patiëntengroep en pathologie “open te krabben”, maar het is treffend hoeveel van onze patiënten nu al tot de huidige patiëntenpopulatie behoort. Alleen met het verkeerde etiket.

De vraag naar echo's en de hoeveelheid en mate van pathologie overtreft vele malen onze verwachtingen. Geen idee hoe we dat kunnen oplossen. Komen we wel uit. De belangstelling hier is overweldigend. Dus we denken dat energie steken in verwerklijken van apparatuur en scholing een goede kans heeft. We willen een dezer dagen echt met de drie artsen hier een keer praten over hun eerste indrukken. Onze indrukken tot nu zijn overweldigend.

Henk zit nu hier buiten met mijn zakmes een lokale dode tak tot "kunst" te transformeren.

Laat ik bekennen dat er een paar dingen zijn die je niet onberoerd laten. In twee dagen twee kinderen zien die straks, of op korte termijn, gewoon dood zullen zijn.....

Gisteren in de "Delivery Room" ergens in een hoekje een onooglijk hoopje mens, gewikkeld in een grote doek, liggend onder een warmtelamp die wij thuis gebruiken voor kuikentjes. Prematuur van 24 weken, geen geld, geen reële kans....

Vanmiddag als "verrassing" een kind van 6 jaar. Ernstig progressief nierfalen, op een of andere manier al halfzijdig verlamd door een "stroke". En bij ons echo onder verdenking van endocarditis een onwaarschijnlijk slecht hart met een EF van 10% en een pulmonale hypertensie die we hier bij de volwassenen nog niet hebben gemeten, en we meten dat hier ernstiger en frequenter dan in Harderwijk. Geen geld voor verwijzing naar een daarvoor geschikt centrum. Gaat dus gewoon dood.

Sorry, Huib, maar dan zit ik tijdens het echo net zo gewoon hartgrondig te vloeken, omdat ik het vertik om dat te accepteren!

Ook niet op het moment dat ik dit stukje produceer.

Ben ook simpel maar een mens.....

Of gelukkig alleen maar simpel.

Donderdag 8 mei 2014

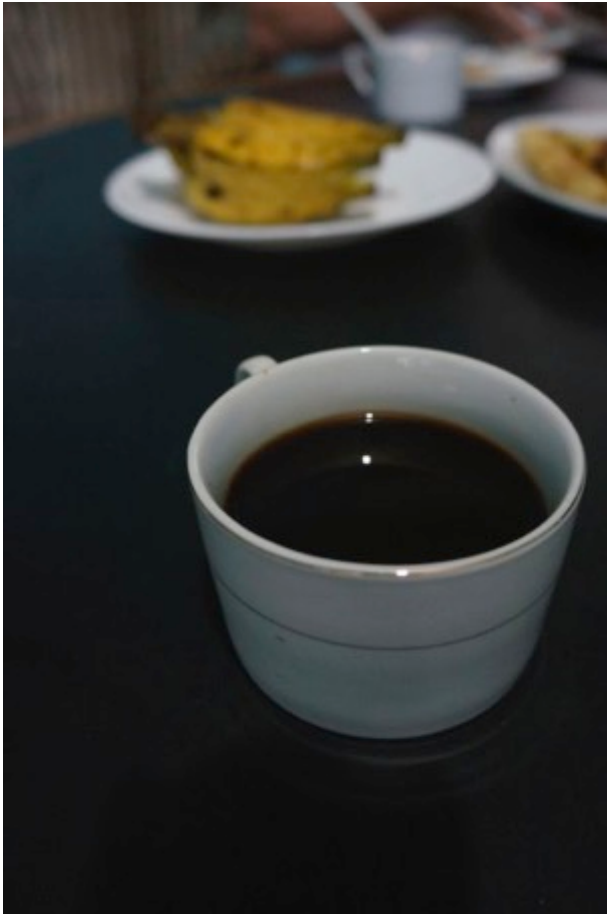
Vandaag de derde werkdag hier.

Hoe loopt zo'n dag routinematig?

's Morgens ontwaar je eerst iets tussen het muskietengaas op de veranda, wat daar duidelijk al lang vertoeft en, net als zoveel hier, absoluut niet de criteria van de "Stöcker-style" kan doorstaan.

En dan krijg je hier natuurlijk trek, zo op de vroege ochtend. Het eerste dat dan naar binnen golft, zeg maar kruipt, is het straffe bakkie ochtendpleur dat Henk produceert met de daartoe beschikbaar gestelde middelen.

De waterkoker bevolkt een belangrijk stuk van de even essentiële “power-supply hoek”.

En dit gaat er dan in. De rest van de dag is de maagcoating gewaarborgd!

Het ontbijt wordt dagelijks vers geleverd:

En enthousiast begroet (of is dat de menselijke kant ervan?):

We zullen de roze mandjes en gaasjes en mensen hier gaan missen!

Lekker! Zoete pannenkoekjes met verse banaan!

Vandaag is verder gegaan met het trainen van Agnes. Ze maakte met Henk haar eerste echo. Goed voor uitbundige vreugde.

En een “high five”!!!!

Om 1 PM wordt de lunch geserveerd. Ballen van rijst in een pittige pindasoep met kip, en watermeloen na.

's Middags waren er weer de nodige patiënten, maar dit keer eens geen dramatiek. Weer terug in de "hut" zijn we uiteraard weer voorzien van alle culinaire geneugten. De koelkastvulling wordt goed bijgehouden.

Er is immer voldoende koud water en de koelkast koelt nu ook echt goed.

Vanavond kijken we al weer uit naar het diner!

De afwas dient in deze high-tech omgeving te worden gerealiseerd. Met koud tot lauw water, een zeepje en je eigen vingers. Een afwasborstel hebben we hier nog niet gezien. Goed voor schone handen!
De spiegel is 's morgens goed als scheerspiegel!

Dit bestek wil ik thuis ook!?!?

Morgen misschien meer over de "hut".

Nu eerst eten:

Vrijdag 9 mei 2014

De laatste werkdag van de eerste week hier in Drobo.
Het dagelijkse stukje, wat ik altijd leuk vind om te componeren.
Soms gaat dat zo:

En daarna moeten jullie natuurlijk allemaal de groeten hebben:

Vanmorgen begon het werk wat later. Agnes was naar een audit. Voor de “wachtkamer” zat het vol met vrouwen van de Maternity Ward. Heel gezellig dus en na een praatje vond ik het nodig toch wat foto’s van ze te maken. Gigantische lol dus. En ik begin er hier een beetje in te komen hoe je van deze mensen echte foto’s mag en kan maken. Enkele resultaten, ook van wat foto’s op het centrale plein:

En daarna was het weer tijd voor een toneel, wat in Harderwijk volmaakt ondenkbaar is. Wij hebben iets geweldigs in St Jansdal: de “jansdalakkedemieofzoeietsvreselijks” Dat gaat hier anders.

Stel je voor:

De wachtkamer zit vol mensen met een dossier in de hand.

Ze kunnen zitten op plastic stoeltjes, die Agnes tevoren naar buiten heeft geflikkerd.

Agnes houdt dan even een korte toelichting met de ondertiteling “I only say it once!!!!”

Dan gaat ze naar binnen en zet bank en echoapparaat klaar.

Door de dichte deur wordt dan naar buiten gekrijsd dat de eerste patiënt “welkom” is.

Als er niet snel iemand binnen komt blijft ze gewoon zitten en gooit er een verse hoeveelheid decibellen tegen aan.

Dat helpt!

De deur gaat dan piepend open en iemand komt stilletjes binnen en schuifelt naar de onderzoekstafel, vaak teruggestuurd met dezelfde hoeveelheid decibellen die de tekst omvatten “doe de deur achter je reet dicht! (vrij vertaald)”.

De deur wordt dan inderdaad voorzichtig en bedeesd dicht gedaan.

Het onderzoek vindt dan aansluitend plaats, soms gecombineerd met het aannemen van de persoonlijke telefoon.

Het heenzenden van het slachtoffer wordt gerealiseerd door de status in de handen te drukken, een zwaaiend gebaar te maken naar de deur, terwijl de blik gefixeerd blijft op het scherm.

Dan zijn er een paar varianten.

De ene is dat er weer niemand komt en het ritueel vanaf het eerste geluid wordt herhaald.

De tweede is, dat haar "I only say it once"-boodschap is geland en de volgende bij het verlaten van de ruimte naar de deur loopt, bescheiden aanklopt en al of niet met voornoemd "welkom" naar binnen komt.

De derde variant is een in Nederland ondenkbare. De volgende patiënt is dan wat vroeg binnengekomen, abusievelijk niet naar buiten ge-"yelled" en zit dan op een stoel gewoon te wachten tot de voorgaande patiënt klaar is.

Na deze variant is het mogelijk dat variant twee in werking treedt, zodat variant drie blijft gehandhaafd!!!!

Vanmiddag had ze net haar lunch opgehaald en werd na het openingsritueel de eerste patiënt met een kort handgebaar naar de tafel verwezen, waarbij voornoemde hand rijkelijk was voorzien van restjes vis en banaan.

Leren we in die "akademie" niet.....

Ach en als dan vanmiddag plots een gigantische bui buiten losbarst, waarbij iedereen naar de beschutte wachtruimte vlucht, dan worden de eerst naar binnen gehaalde stoeltjes weer naar buiten gesodemierd, zodat iedereen kan zitten. Zo werkt het dan toch ook weer.

En dan gaan wij binnen nog even babbelen met Agnes en horen en passent, dat dat 6-jarig meisje van deze week “died this morning”

Morgen met Agnes naar haar dorp.
Met de bus!!!!!!

Zaterdag 10 mei 2014

Tja, vandaag dus(?) geen dorpje en bus met Agnes. Ze was in geen velden of wegen te bekennen. Iets met Afrikaanse afspraken en zo?

Dus maar een dagje “hut”.

Uhhhhhhhh, oeps!!!!!!

Er loopt nu net op dit moment een Ghanese in feestkleding binnen!

Agnes!

Of we meegaan, het is nu ca. 4PM.

En dan lopen we dus nu buiten.

En vervolgens staan we even plots op een soort markt!

En net zo ineens zitten we in een Ghanese taxi, waarvan ik de indruk kreeg dat alle vering al lang tot het verleden behoorde en de bank ook betere tijden had gekend.

En daarna waren we de enige blanken bij een bruiloft!!!!!!!!!!
Dat moet vastgelegd worden. Wederzijds!

Dus ook van mijn kant:

Het “champagnepoppen” schijnt daarna door ons een pietsie anders dan gebruikelijk te zijn verlopen.....

Ach ja, als je maar plezier hebt.

En dus nog wat fotografische impressies:

Teruglopen naar St Mary's was ook weer een aparte belevenis met mooie beelden:

Het was weer een bijzondere dag!

Tijd voor dinner met spicy soep met geit en gekruide rijst met avocado toe.

Zondag 11 mei 2014

Vandaag dan maar een dagje "hut".

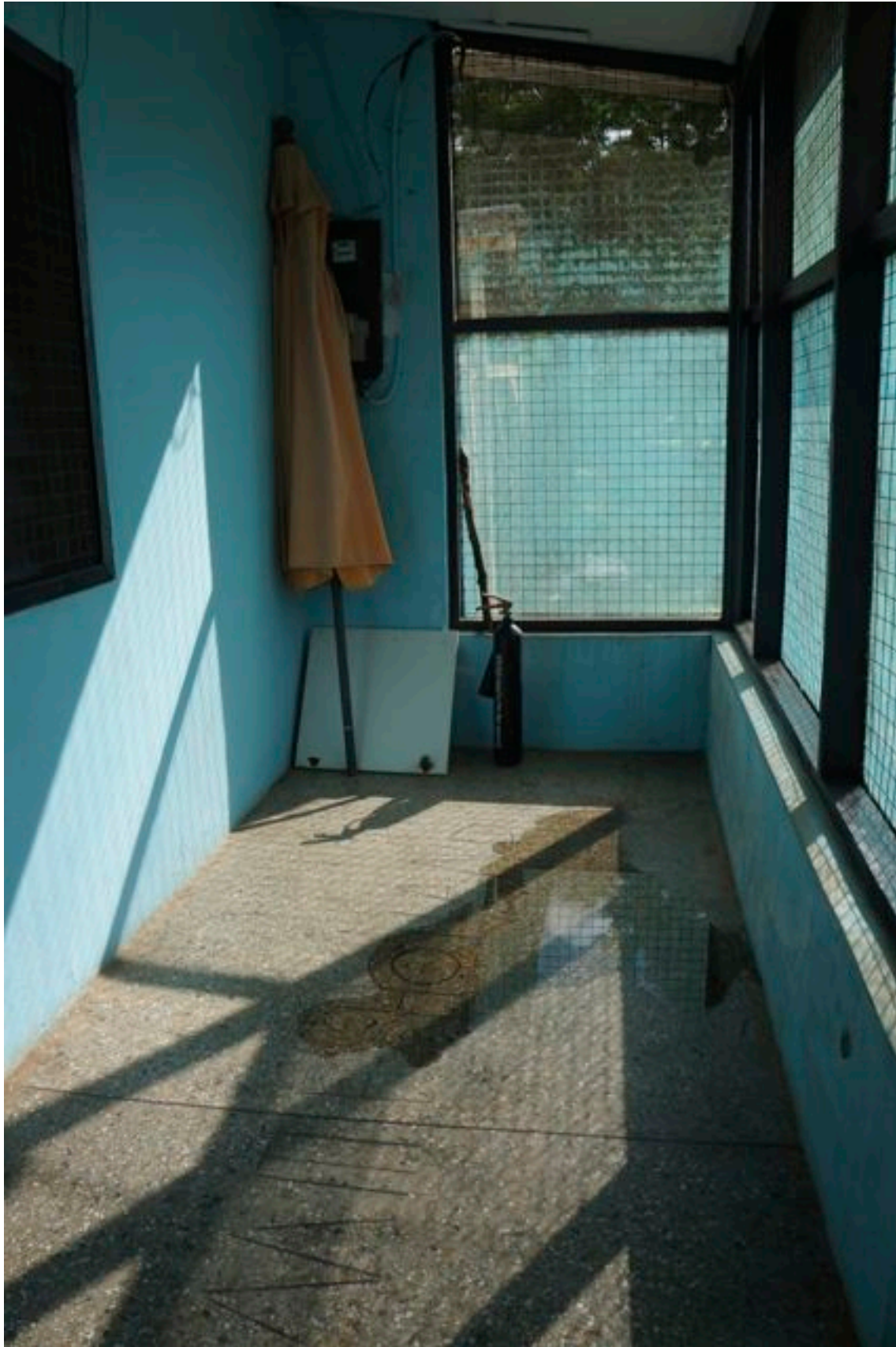
Het is nu rustig buiten. Gisteren was er vanaf de nacht daarvoor aan de overzijde van de weg een soort disco hoorbaar. Een voortdurende, sterk ritmische muziek, waarbij het ons opviel, dat het zelfde bandje wel vaak werd gedraaid. Bleek een reeks begrafenissen te zijn. Die vinden hier op zaterdag plaats. Dan kan de hele familie er bij zijn. Dus geen "Waarheen etc." of "I did it my Way" of nog meer van die vreselijke crematiemeuk!

De "hut" dus.

Deze:

Met daarvoor een mugvrije veranda.

In de hoek staat de parasol van de Blokker. Eigenlijk niet nodig, want je hebt hier toch bomen voor de schaduw?

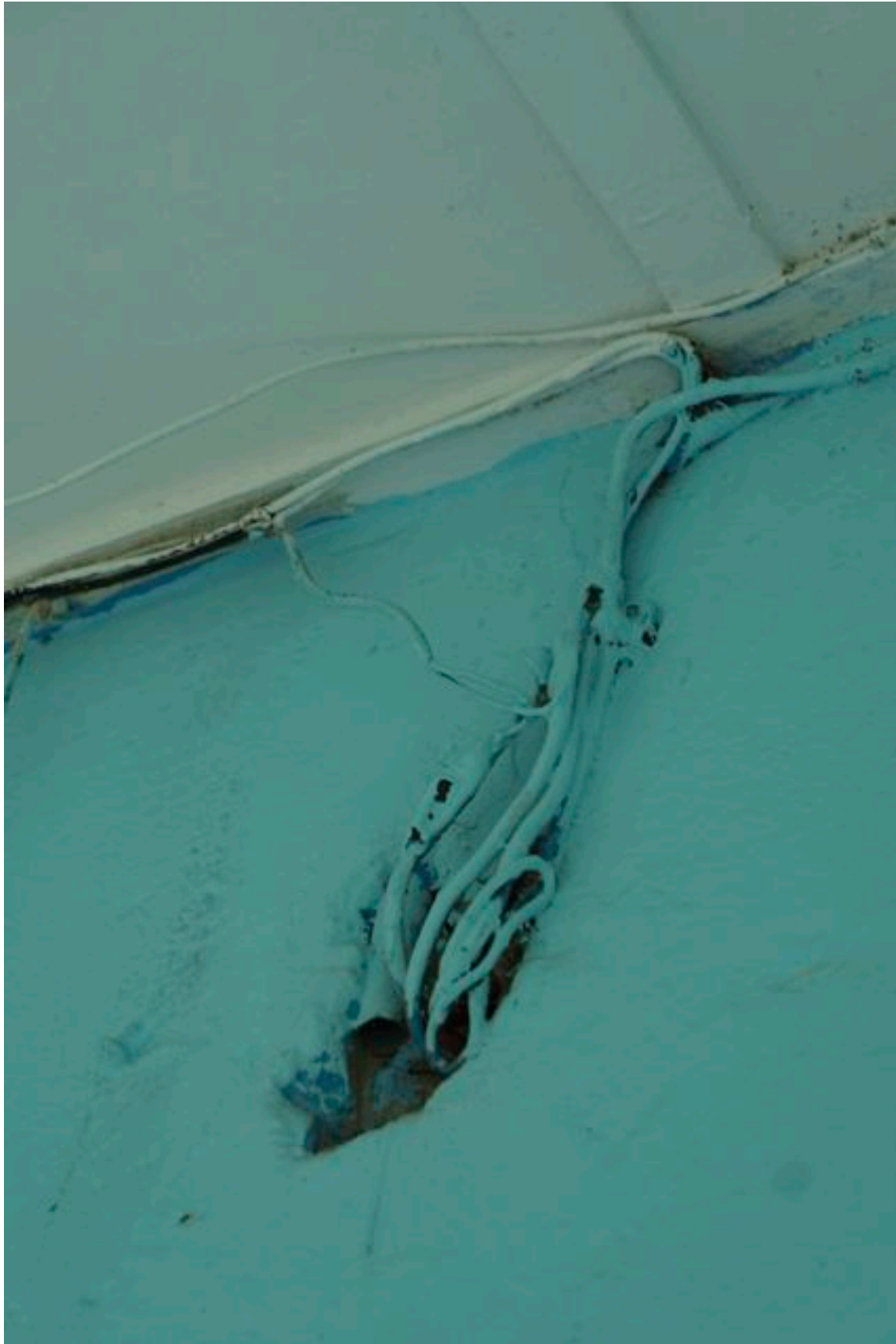

Is een stukje lopen naar de koelkast, maar als je dat terug snel genoeg doet, is het bier nog koud!
En zo te zien, lukt dat hier perfect!

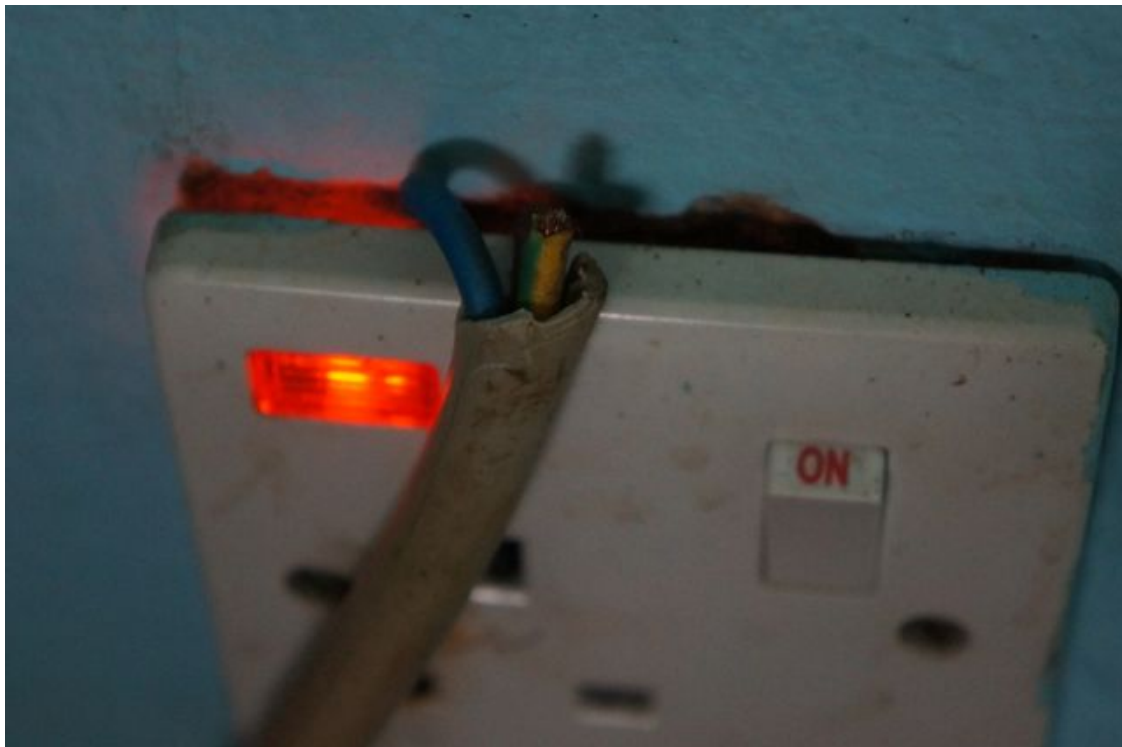

Op de veranda komt de nodige energie binnen volgens Nederlandse maatstaven.

Binnen wordt dat als volgt verwerkt:

En als de elektronen dat allemaal hebben overleefd, is ons centrale “power supply centre” bruikbaar. Als stekkers er tenminste niet scheef in zitten en zo.

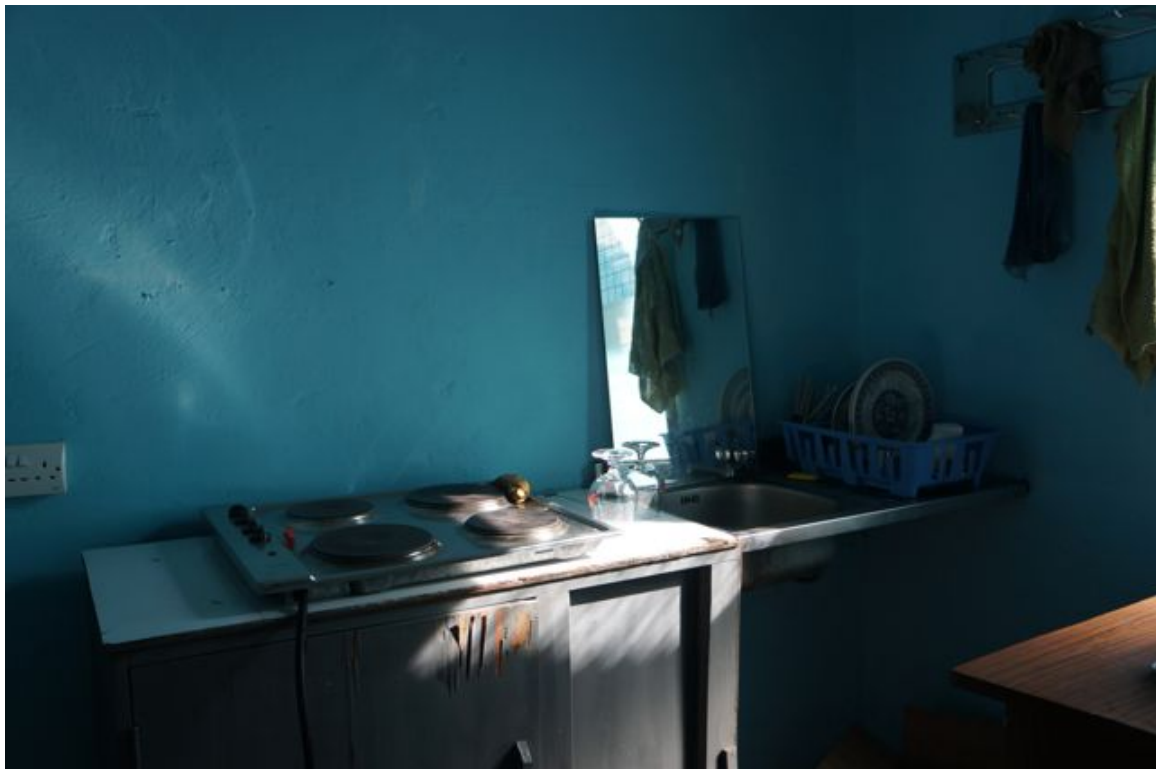

Dit alles is gepositioneerd in de “salon”, waar de 3-zits bank een doorleefde indruk maakt en de herinneringen aan het thuisfront zijn gewaarborgd.

De keuken komt rechtstreeks van “Mandemakers” vandaan. Koken hoeven we hier echter niet te doen. Angela brengt driemaal daags een ruim en uitstekend verzorgde hap. Dus de activiteiten worden beperkt tot afwassen met lauw water, een zeepje en je handjes, het vullen van de koelkast en het opstapelen van de lege waterflesjes. Water moet je hier niet uit de kraan drinken, tenzij je ook na terugkomst in Nederland nog bruikbaar wilt zijn voor het “gieren” van een volwassen weilandje.

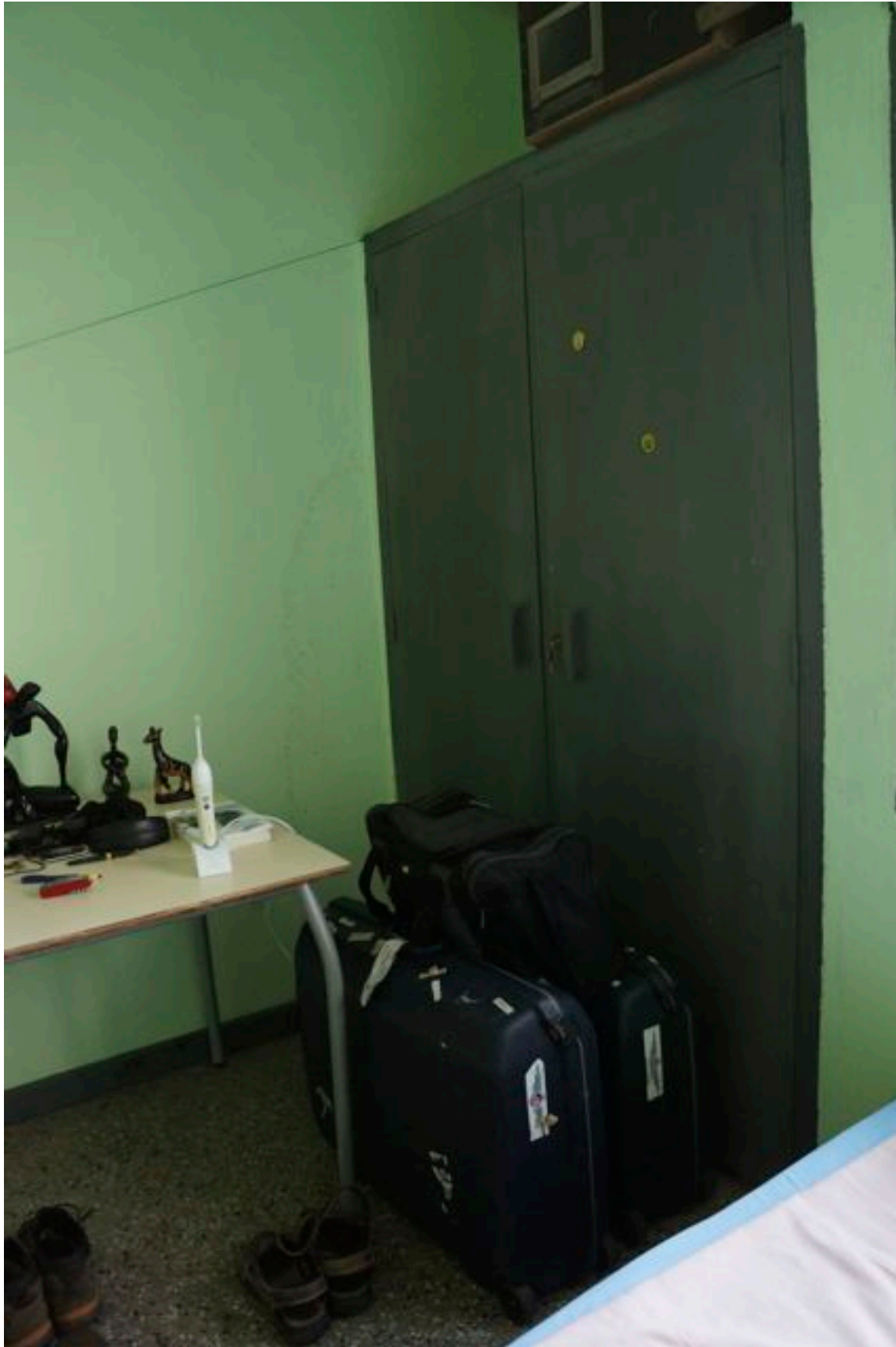
De slaapkamers.

Sfeervol verlicht door een felle “eco-peer” aan het plafond. Gelukkig een fan, die voldoende kracht heeft om ’s nachts het beddengoed onder je vandaan te “orkanen”.

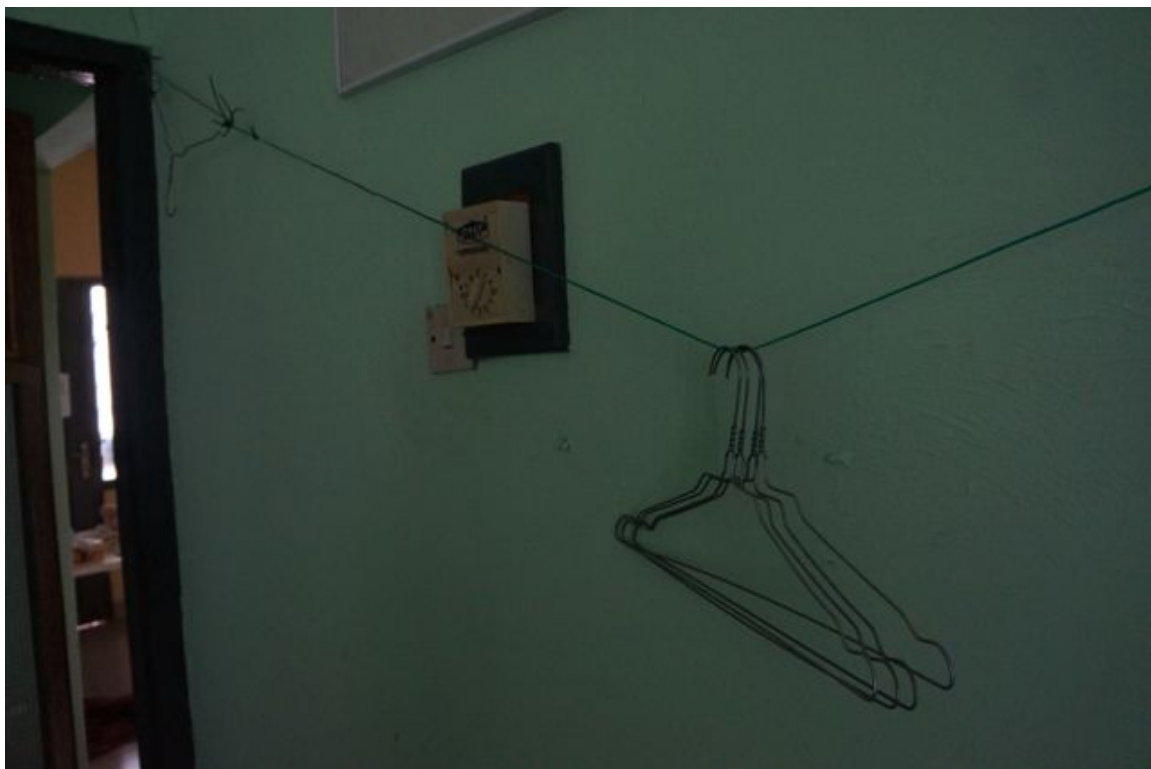

En een opbergkast, die dermate fris is, dat het tweede bed dienst doet als opslagruimte.

Ook voor het “ophangwerk” zijn de nodige faciliteiten aanwezig, waarbij ik niet heb getest of er stroom op staat.

Tja, een 5-sterren omgeving, Robert waardig!
En dan heb ik het meest uitgesproken high-tech stuk nog niet vermeld.
De douche!
Ik zal trachten de gebruiksaanwijzing samen te vatten.

Het licht gaat aan, door een dubbele schakelaar in de hal, die dusdanig logisch is aangesloten, dat als je denkt het licht aan te doen, dit inderdaad plaats vindt, maar in het toilet.

Omgekeerd overigens ook.

De deur van de douche kan je beter openlaten of heel voorzichtig sluiten. Anders is het een draaideur geworden!

De douche!

Begin met het inschakelen van de “boiler”.

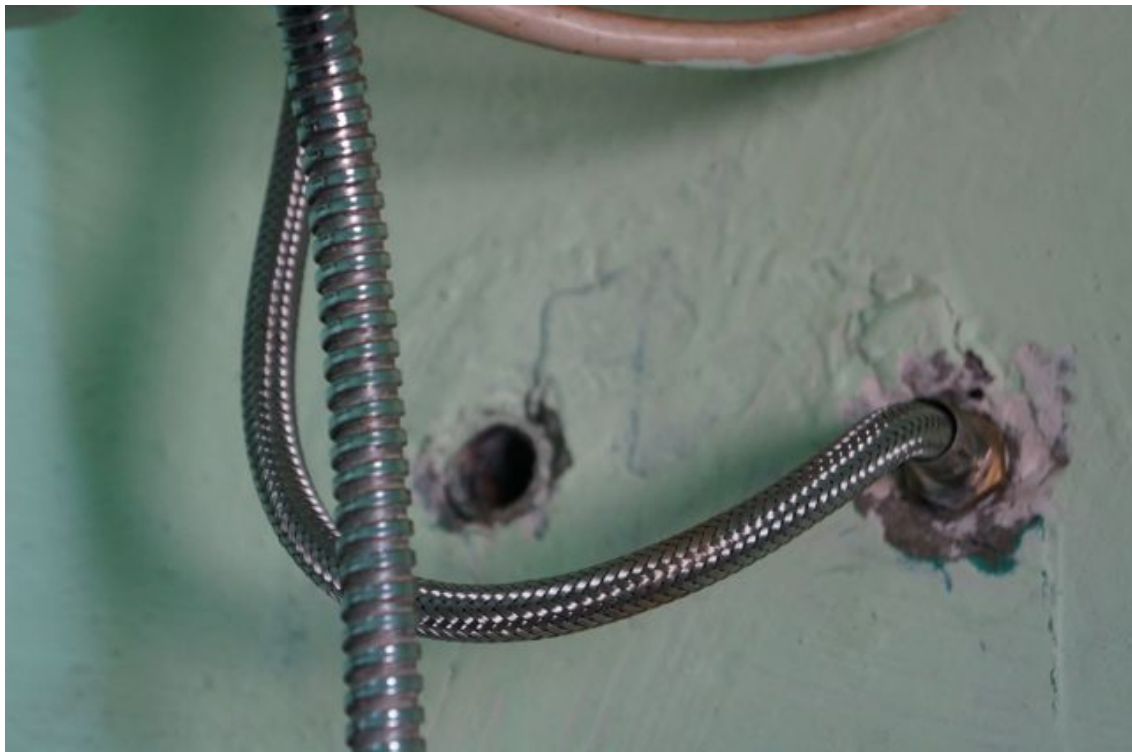
Het enige effect daarvan is overigens dat er een lampje in het apparaat gaat branden. Of het water echt warm wordt, hebben we nauwelijks kunnen waarnemen.

Dan zijn er vier kranen.
Twee in een combi en twee in de muur.

Draai je de linker muurkraan open, dan komt er (soms) wat water uit een gat daarboven in de muur.
Heel handig en zo.

Draai daarentegen de rechter muurkraan open en er komt inderdaad water uit de boiler. Alleen uit een gat waarop niets is aangesloten.

Plots is de functie van de emmer duidelijk!
Die wordt zo gevuld!

Wil je ergens over jezelf nog wat vocht? Draai dan de rechter kraan van het kranenblok open (de linker doet niets!) en het kuisen kan aanvangen.

Verfrissend!!!!

En al die overdaad en water verdwijnt dan ergens in een gat om buiten een onbekende weg te gaan.

Waar het dan vochtig genoeg is voor wat veehouderij van Henk.

En die emmer dan?

Daarin zit dan water wat een pietsie warmer is. Kan je over je heen storten, maar is uiterst bruikbaar om de periode op te vangen, dat de stortbak van het toilet nog niet

gevuld is. Na regulier gebruik duurt het een “stief kwartierke” voor deze is volgedruppeld.

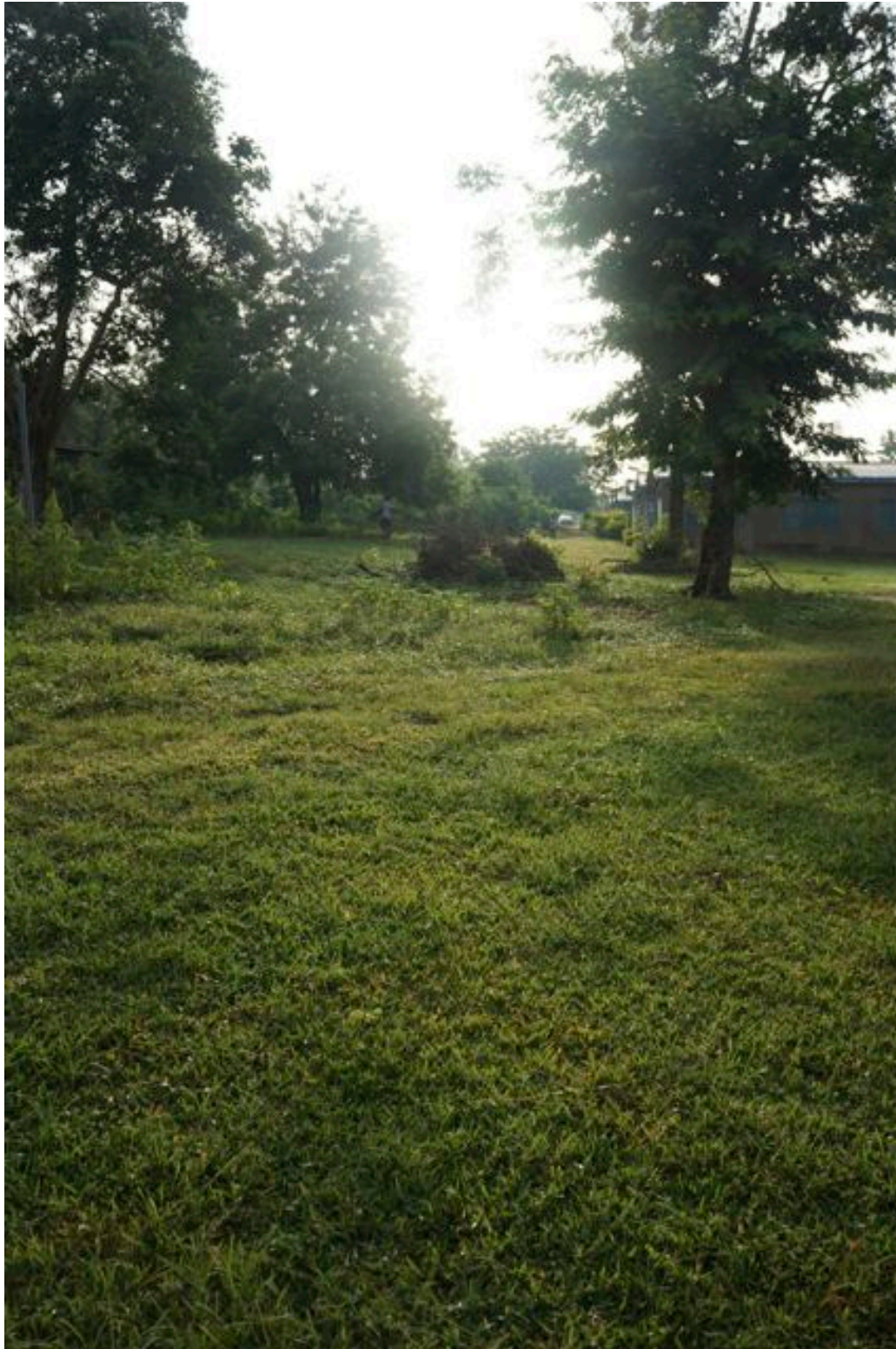

We willen gewoon niet meer naar huis!!!!

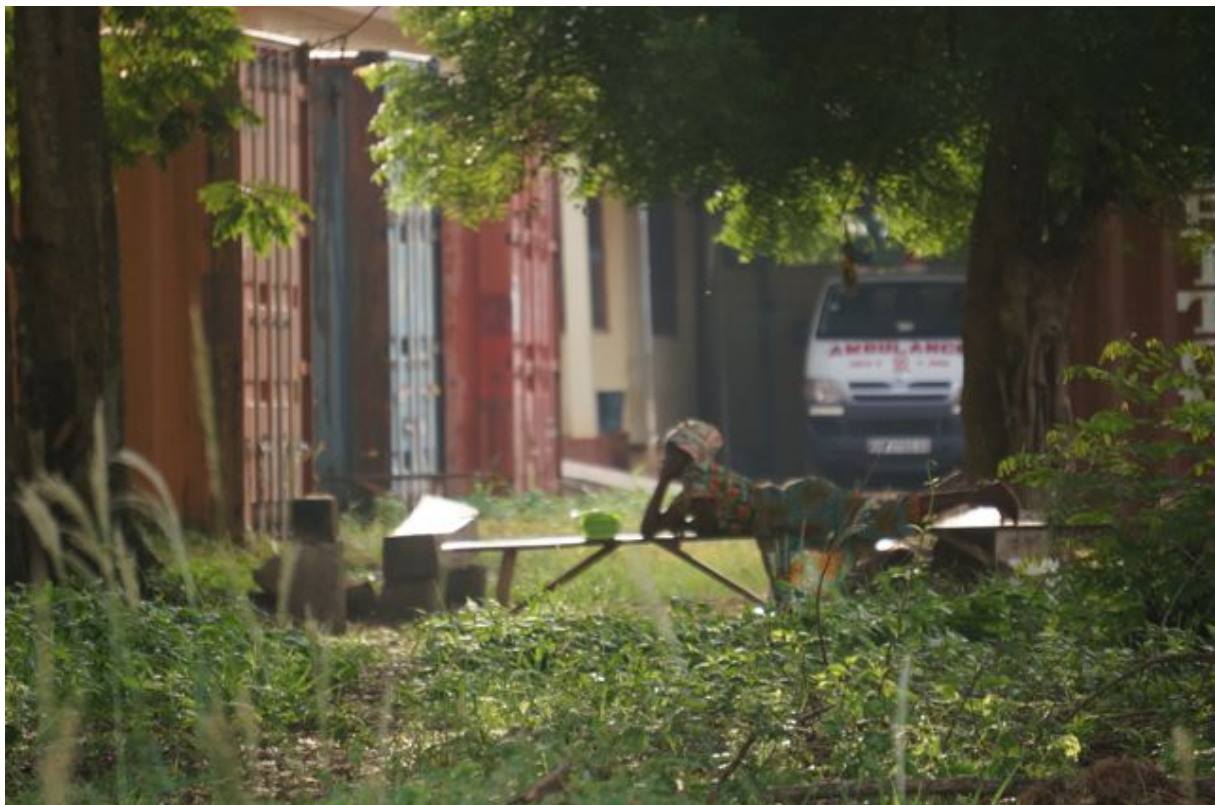
Maandag 12 mei 2014

De tweede werkweek is hier begonnen.

's Morgens is het buiten nog rustig. De zon is net op.

En geleidelijk zie je overal “activiteit”.
Overall ligt, loopt, staat, hangt en scharrelt iets gemaakt van “mens”.

Ook op het centrale plein wordt het geleidelijk levendiger.
Opvallend bij hoeveel vrouwen hier aan weerszijden onder de oksels “beentjes lijken te groeien”.
Ik blijf dat een geweldig gezicht vinden. Al die vrouwen die hier kaarsrecht lopend een kind op de rug dragen. Soms nog een overvolle baal op het hoofd balancerend.
Toch iets anders dan het “kind-op-wieletjes-voor-je -uit-schuiven”.

Kleine variant:

Maar zo hoort het:

met “mobieltje”:

Vanmorgen even op de OK gekeken.
Ik denk niet dat ik daar een pacemaker moet implanteren.
Er moet ook geen orthopedie worden beoefend.
Wel boeiend.

En de "Staff Room":

Tja.....

En het allerboeiendste van de ochtend: het centrale archief!!!!
Niks digitaal!!!!

Gewoon ouderwets een tot papier verwerkt stukje regenwoud.
Er schijnt een systeem in te zitten.
Waarschijnlijk een ander dan wij er in zagen.

Geen idee, waarom ik dit soort foto's niet op de site in Harderwijk heb gezien.

Dit is indrukwekkend!

Het symboliseert naar mijn idee zo fantastisch de geweldige workload, gecombineerd met de uiterst beperkte middelen en het doorzettingsvermogen om er toch iets van te maken.

Ook dit was indrukwekkend "touching"!

Tussen de middag teruglopend naar de "hut" zag ik nog wat "plaatjes" die zo karakteristiek voor hier zijn.

Dan wacht Henk maar even!!!!!!!

Dinsdag 13 mei 2014

De tweede week begint planmatig al redelijk te vullen.

Er moet nog een gesprek met "Management" worden gerealiseerd. Lijkt me boeiend worden. Gisteravond met John lang gesproken. Er lijken op bouwkundig niveau best jarenplannen te zijn, maar medisch gezien ontbreekt dat. Of wordt aan onze waarneming onttrokken.

Wat ons namelijk opviel, is dat er geen enkel ECG-apparaat aanwezig is. Terwijl dat naar ons idee, en dat van de collega's, juist basic en cruciaal is!

We proberen er achter te komen hoe ons ECG- en echoverhaal in te passen is. Dat met dat ECG gaan we gewoon verwerkkelijken.

Een laptop, gecombineerd met een ECG-interface, kabels en ouderwetse cupjes met ballonnetjes als elektroden, moet kunnen en is niet duur. Beoordeling kan eventueel op afstand d.m.v. internet, als het werkt, plaats vinden.

Training moet dan nog worden geregeld. Waarschijnlijk reis ik eind september voor een weekje om hier mensen te trainen in het maken van ECG's.

Nog belangstelling om mee te gaan?

De artsen zelf zijn enthousiast en een van hen noemde het "criminal" dat er nog niet zoiets was. Het zou te duur zijn geweest?

De ochtend was rustig. Het bekende screeningswerk van normale echo's was weer de vulling. Het gaat hier als een lopend vuurtje dat wij er zijn. En dan schuifelt het complete "hoogwaardigheidsbekledersdom" hier in de loop van de weken binnen om zich te laten screenen.

Het aantal priesters wat we hebben gezien is ook indrukwekkend.

Tussen de middag is Henk onder lokale belangstelling gestart met het transformeren van wat dood hout.

Tussentijds worden vanuit een bodemloos optimisme pogingen gedaan om het internet te bewegen te doen waartoe het op aarde is.

De lunch.

Onze eerste fougou!!!!!!!!!!

Met kip!!!!!!
Dit keer nergens vis te bekennen?
Zal vanavond wel weer worden rechtgetrokken.

Het middagwerk kan worden gekenschetst door de door Agnes gebezigde kreet “the room is hot and the airco is dead!”

Gelukkig blaast de fan de gel onder de probe weg!

Intussen wordt de wachtruimte buiten gevuld met familie van de patiënten in de Maternity Ward.

Huiselijke tafereeltjes van zittende vrouwen met kinderen, rustig bakjes en schaaltes eten producerend of consumerend.

En net zo rustig gewoon op de vloer bij alle bagage een tukje doend!

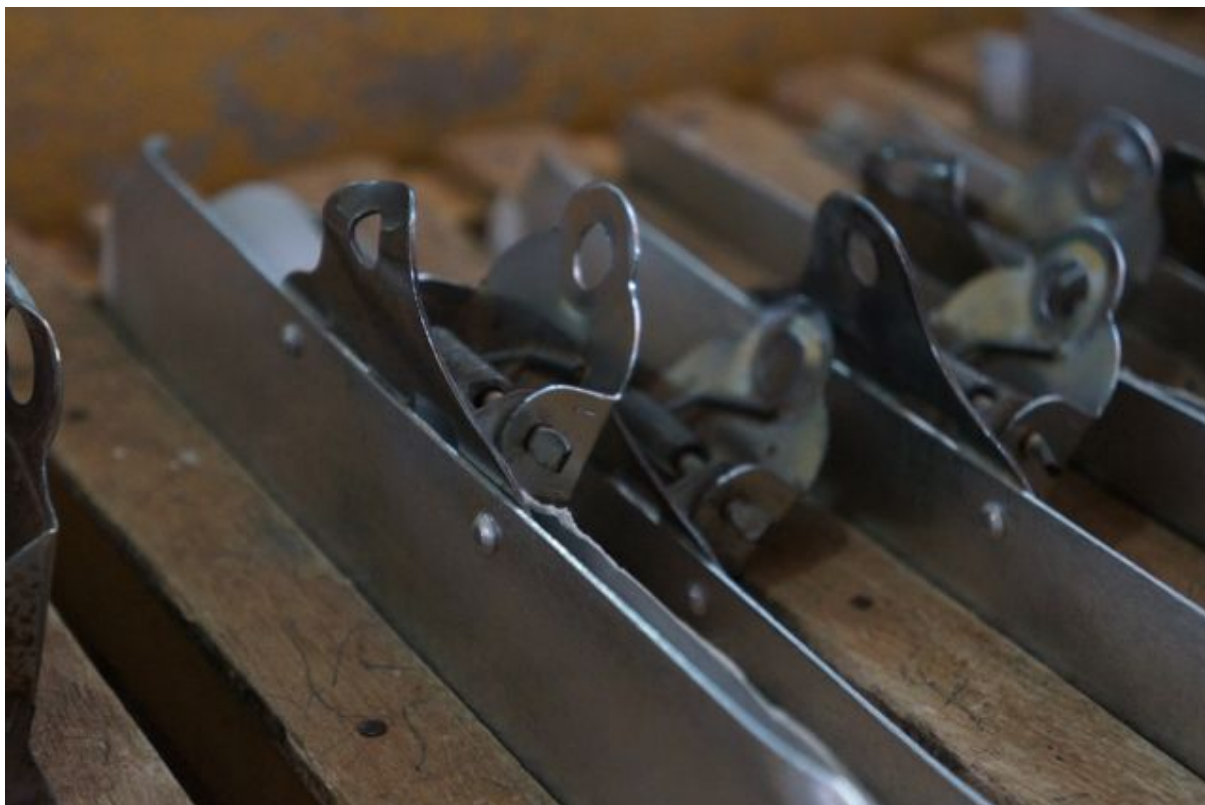

En in de Maternity Ward ziet het er dan zo uit:
De zusterpost en archivering zijn duidelijk nog niet vervormd tot iets digitaals. En dat hoeft nu ook niet. Het werkt!

Let wel, de welgevulde dame rechts op het beeld heeft Henk tot “my husband” benoemd!!!!

Met een direct gericht gebaar werd mij duidelijk gemaakt ook van de zaal foto's te maken. De "full-house" problematiek wordt hier een pietsie anders opgelost dan in een jansdalakkedemiesgevormd instituut!

Hier dus geen plastic-bakjes-op-wielen-met-naamkaartje-en-boreling-erin naast de moeder.
Gewoon op een matras op de grond!

En ja, een week geleden vermeldde ik al iets indrukwekkends.
Een prematuur van 24 weken.
De plaatjes mocht ik vandaag maken.
Plaatjes die in mijn beleving pas echt aangeven waar grenzen hier worden getrokken.
Waar grenzen van mogelijkheden zijn.
Waar men vanuit een onvoorstelbaar gevoel voor leven dus gewoon mee door gaat.
Maar waarin ook in doorklinkt de acceptatie van de tragiek.
Het kind bestaat nog steeds.
Ongelooflijk.
Geen kinder-IC met overdaad aan randapparatuur.
Een stukje huisvlijt om in te liggen.
Een doek.
Een warmtelamp.
Ik weet het, meer is hier niet mogelijk.
Meer kunnen wij hier ook niet.
In principe dus hier geen reële kans.
En toch.....

Dit dus:

Wat kan een mens klein zijn.

En in die kleinheid ongelooflijk groots.

Plaatje dat nooit meer valt uit te wissen.
Mag ook niet.

Wie wil er in september nog mee?

Morgen vroeg met Francis naar het Unesco Refugee Camp hier vlak bij.

Woensdag 14 mei 2014

Vanmorgen was het bezoek aan het UNHCR Refugee Camp gepland.

Tegen 8AM stond het busje klaar.

Hoe het nou allemaal in elkaar stak is me nog niet helemaal duidelijk. Het is uitgelegd.

Maar de bus was binnen van het allerfriste soort! De paddenstoelen groeiden bijkans uit de bank en het hele interieur meurde opgewekt naar groeisels die niet meer in de champignonsoep mochten worden verwerkt.

En we zijn langzamerhand wat ingrediënten gewend.

De rit was wederom boeiend. Wat een weg! Het percentage “kuil” begint geleidelijk het deel wat berijdbaar is te overtreffen. En waar het wel enigszins acceptabel is, zijn “speed bumps” aangebracht omdat anders de lokale geit wordt platgereden. Of zoiets.

We zijn officieel ontvangen door de chieft en zijn vrouwelijke tegenpool.
Het Frans werd gelukkig vertaald. Nadat ik op school een permanente staat van oorlog met mijn leraressen heb overleefd (er waren uiteindelijk geen winnaars) is de relatie van mij met de Franse taal nooit meer wat geworden.

Indrukwekkend.

Bewondering voor deze mensen uit Cote d'Ivoire, die soms vreselijk dingen achter zich hebben (verlies van vijf vermoorde kinderen en zo.....), die dan hier in staat zijn om te overleven!

Ik zal het laten bij een aantal visuele indrukken.
Zegt misschien genoeg.

En toch plezier!!!!!!!!!!!!!!

En zelfs neringdoenden zijn er!!

En kinderen rennen overal ter wereld en altijd.

Medische zorg vindt plaats in een rood-bestofte tent.

Waar de triage waarschijnlijk anders plaats vindt dan bij ons op de SEH.

En natuurlijk!!!!!!
"Doctor Ben" moet de groeten hebben:

Terug in St Mary's Hospital werden eerst nog even de hemelsluizen opengeschroefd.
En dan plenst het!!!!!!
En als je dan geen paraplu of zoiets hebt, dan behelp je je gewoon met een emmertje
(excuses voor de slechte kwaliteit foto, maar ik vond de situatie zo leuk!).

Als afsluiter nog een “lunch-impressie”.

Henk heeft vanmorgen bij het ontbijt tegen Angela het woord fougou weer gebezigd en daar iets te opgewekt bij gekeken.

Resultaat?

Als lunch weer fougou!

Heeft hij een kleine variant op bedacht.

Het “fougou-poppetje”:

En ja hoor, ook de geit was weer van de partij.
Hoewel we ernstig de indruk krijgen dat de laatste restjes geit nu zijn verzameld.
Dit n.a.v. de hoeveelheid botjes en werveltjes die na het eten overblijven.

Eerlijk, we eten hier prima!

Donderdag 15 mei 2014

De een na laatste werkdag.

Gisteren een meeting gehad met Management.

Dr. Benneh deed voornamelijk het woord.

Verrassend was de vanzelfsprekendheid, waarmee de priester meende dat het wenselijk was om een cardiologische afdeling na te streven.

Of in ieder geval met de gedachte had gespeeld.

En de stand van zaken voor de “general health care” dan? Zullen we het daar eerst eens over hebben?

En zo kwam het ECG-verhaal ter sprake!

We hebben het zo simpel mogelijk voorgesteld. De schets van Henk, nu betiteld als “een echte Bralts”, had zijn werk gedaan. Benneh was enthousiast, deed het woord, ondersteund door ons. En toen was er geen echt weerwoord.

We gaan proberen dat in september te verwerkelijken.

Gaat lukken!

Henk gaat dan ook proberen een “handheld echo-apparaat” te ritselen om voor die week mee te nemen en te testen.

Moet kunnen tussen de training van het maken van ECG-s door.

Misschien moet ik dan met Benneh ook naar Accra om daar met een thoraxchirurgisch centrum te babbelen, hoe te verwijzen.

Dat wordt een bomvolle week (of ruim een week).

Ook heeft hij behoefte aan overleg en steun om medicamenteuze protocollen op te stellen. Ga ik hem bij helpen.

En in januari zullen wij weer afreizen naar Drobo om onze echokunstjes te laten zien. Zal vol worden en mogelijk is een week dan weer te kort.

Misschien moeten we dan eerst maar eens alle hoogwaardigheidsbekleders en priesters, die nu de wachtkamer bevolken om “gescreend” te worden, er uit tikken.

Kan in deze cultuur helaas ook weer niet!

Dus feliciteren we al die lui weer met hun “healthy heart”!

Gisteravond nog lang over nagepraat.

Tja en toen kwam in de namiddagzon ook nog een Indiase dikke dorstige priester bij ons kletsen en ons een na laatste biertje consumeren!

Een actie van John met zijn pick-up heeft ons daarna gelukkig weer gered voor de komende dagen.

Vanmorgen was het vroeg ontwaken bij het eerste krijs- en piepgeluid van een Ghanese tijlpsijs of hoe die dingen ook maar mogen heten.

Angela bracht ons ontbijt al om 6:30AM.

Pannenkoekjes met verse banaantjes.

Jammie.

Toen we het haar gisteren vroegen, keek ze eerst bezorgd, maar ergens in het bos zijn die kromme eetbare dingen toch gevonden!

En om 7AM een presentatie van Benneh over hypertensie.

Voor een bomvolle “Conference Room”.

Duurde bijna 2 uur!

Bevlogen manneke.

Prima kerel!

Buiten had Henk nog even een babbel met Josef. Zijn gereedschap wordt door Henk dagelijks benut.

Misschien straks nog wat prentjes daarvan.

Ik heb daarna even met Benneh mee visite gelopen.

Te kort, want er zaten weer enkele plaatselijke hotemetoten op een pret-echo te wachten.

Laten we dat maar zien als hier noodzakelijke PR. En dat is het ook.

Een paar visuele indrukken van een normale ziekenhuiszaal.

Er is onderscheid tussen de verschillende zalen.

Waarom kruis en bisschop nadrukkelijk bij de Surgical Ward hangen, heb ik maar niet gevraagd.

Dan maar naar de Male Ward.

Je verwacht dus logischerwijs een echte “mannenzaal”.

Ja, die zijn er ook.

Maar een belangrijk deel wordt bezet door de overdaad aan kinderen met malaria. Ik heb jaren geen vergrote milten meer gevoeld.

Hier wel!

Samen met moeder op één bed.

Tussen de mannelijke patiënten.

Zomaar wat “zaalimpressies”.

Kijk naar een Harderwijkse afdelingszaal.
Leg deze plaatjes er naast.
Zoek de 10 verschillen.

En vul de slagzin aan.....

Maar het werkt hier!!!!

En dan komen er tussen het visitelopen ook nog even wat controlepatiënten langs.

Uitgebreid met hem gesproken.

Zeer bevlogen jongen!

Zeer gedreven!

Kan ook weer een valkuil voor hem worden.

Gut, hoe zou ik dat nou weer weten?

Misschien dat ik hem kan helpen met een meerjarenplan voor de General Health hier.

Meerjarenplannen voor bouwwerken en zo zouden er zijn, op medisch gebied lijkt dat te ontbreken.

Dan is het ook niet verwonderlijk dat iets absoluut basaals en cruciaals als een ECG-mogelijkheid hier ontbreekt.

's Middags was "the room extremely hot" en "the airco completely dead"!!!!!!!

Wij deden ons kunstje.

En af en toe zwalpte er een pindalucht langs van een aardnootjes knabbelende Agnes.

En knaaggeluiden waren niet het enige.

Op enig moment was er een luide compositie van dat geluid, piepende deuren, af en toe een dopplersignal, ongeveer 3 luid jengelende mobieltjes met onvoorstelbaar fantasievolle ringtones en af en toe een kreet die door de dichte deur weer naar buiten werd gezonden!

Bijzonder of zoiets.

Nog even in het koele kantoor van John zitten praten.

Morgenavond is er een soort “farewell meeting” met de afdelingshoofden en zo.

En zaterdag wil hij absoluut mee naar Sunyani.

Want zomaar hier neem je geen afscheid van elkaar na deze twee weken!

Ook heel bijzonder.

Zal ze missen.

Zal het hier missen.

September dan maar weer.

Zit nu even “stukje” te verzinnen.

Let op de details.

Henk schijnt hier geweest te zijn.

Iets met totempjes-maken of zo.

Hij is nu het echoapparaat aan het ophalen.
Vanavond gaan we hier in de “hut” met de collega’s de echo’s bekijken en evalueren.

Wordt leuk.

Denk dat Henk een pietsie wordt opgehouden door Agnes.
Of iemand heeft hem weer tot “my husband” gebombardeerd.

Vrijdag 16 mei 2014

Laatste dag St Mary's.

Pietsie droef.....

Twee weken is wel genoeg geweest. Had ook niet minder moeten zijn.

En helemaal loslaten zal dus nooit meer lukken.

Hoop ik.

Oh ja, nog wat plaatjes van het ontstaan van een “echte Bralts-sculptuur”.

Vond gisteren binnen plaats. Het was alweer wat later geworden en dan is het buiten
feest voor de regionale muggenpopulatie.

Heb geen trek in malaria.

Dus binnen.

Waar?

Volg de “kruimeltjes”, die zijn rondgestrooid en –gespat.

Begin bij de bank.

Is nog subtiel, maar wordt allengs wat enthousiaster.

Het zelfvervaardigd klopwerktuig:

Langzaam naderen we het van alle gemakken en versnaperingen voorziene atelier.

En daar is de “sculpturer”!!!!

Kuisen moet ook.

Anders kijkt Angela boos!!!!!!

Dan mag hij 's morgens buiten verder gaan.

Met een straf bakkie ochtendpleur en een begroeting van de buurman.

St Mary's gaat er de volgende keer volslagen anders uitzien als Henk in januari hier echt te keer gaat!!!!
Bij het ontbijt hebben we vergeefs op Josef gewacht.

Geen coöperatie dus tussen twee houthakkers!
Geweldige mensen hier.
Onvoorstelbaar vriendelijk.
Ook zo leuk om afspraken met ze te maken.
Als je uit elkaars zicht bent, is de afspraak net zo soliede verdampt!
Goed om te weten.

Vanmorgen uitgebreid visite gelopen met Benneh.
Zal ik het maar eens laten bij alleen maar wat foto-impressies?
Wat een hoeveelheid kinderen met malaria!
Onvoorstelbaar.
En die archivering tussen de lamellen van het raam!
Intussen moest Benneh nog wat nieuwe en controle-patiënten zien en uit een onooglijk plastic zakje een typisch Afrikaans ontbijt nuttigen.
Het hanteren van het vloeibare deel daarvan in iets van plastic, alleen te verorberen als het op onsmakelijke wijze wordt geschud, hadden we al eens van Agnes mogen beleven!
Eet smakelijk!

De afdeling:

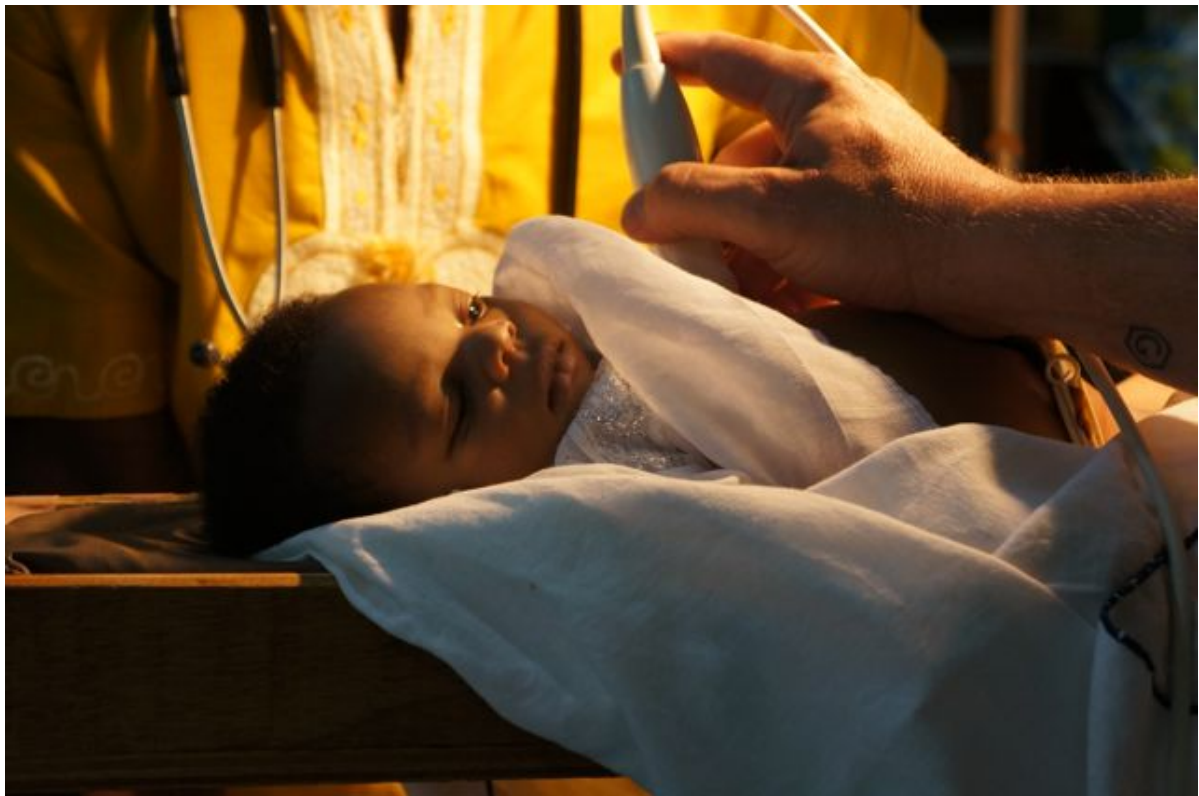

En tussendoor moesten we met spoed naar de Delivery Room.
Een neonaat in hevige nood.
Echo mee.

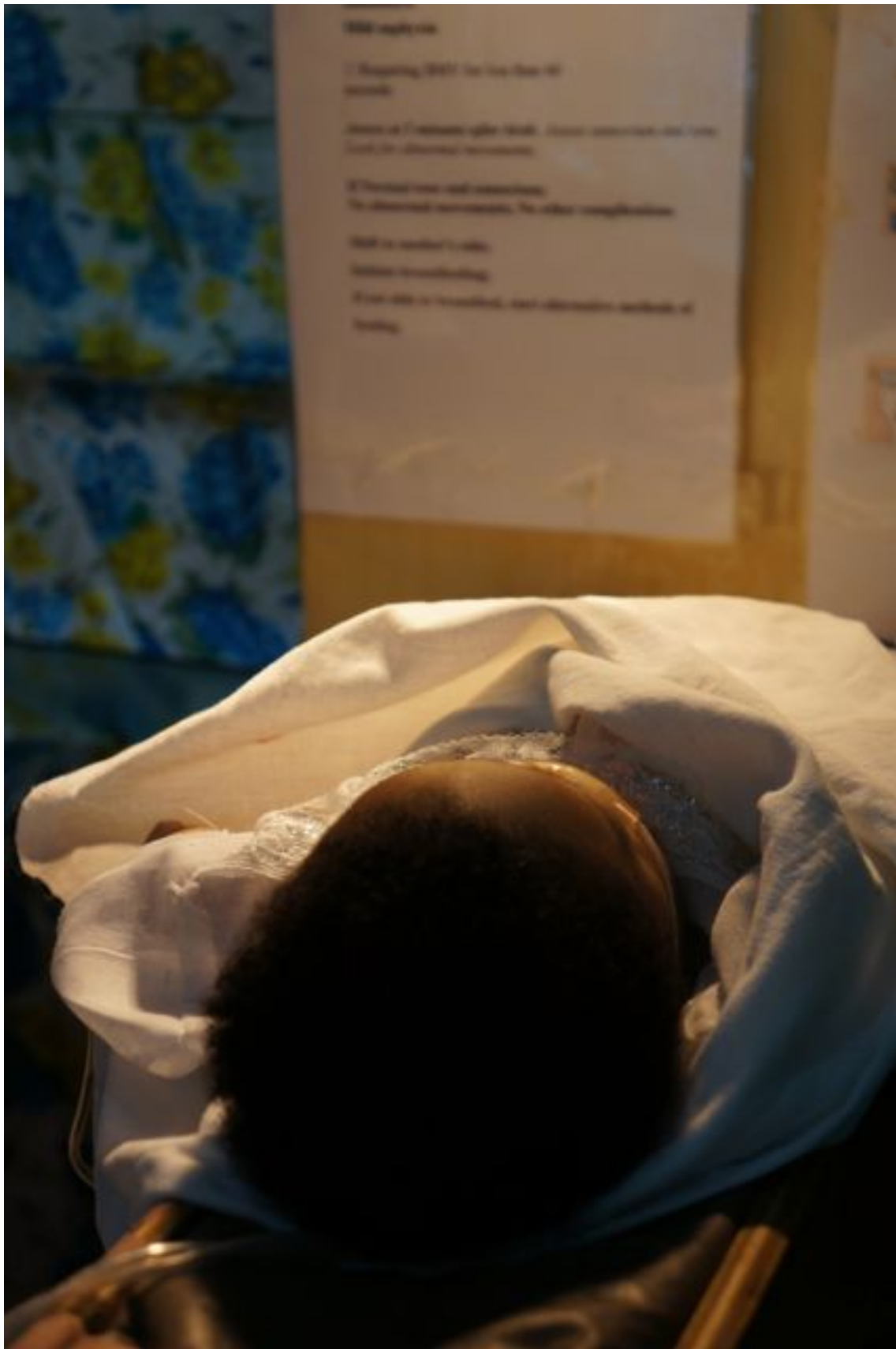

Kind met zeer waarschijnlijk een open ductus Botalli.
Kreunend.

Niet veel later, na deze foto's, is het kind overleden.....

En ren ik achter een brancard aan richting Theatre.

En sta ik 10 minuten later daar te assisteren bij een spoedsectio om daar weer het eerste stemgeluid van een stukje mens op deze wereld te horen.....

Morgen weer een dag reizen.

Weer naar huis, maar vooral hier iets achterlaten wat in ons voortleeft.

Ook einde van deze serie verslagjes.

Wat is het eerste wat ik voor me zie, als ik terug denk aan deze twee weken?

Dat zijn voornamelijk de mensen. Afrika is een fantastisch decor, maar zonder die mensen leeg.

Waarom treffen ze me zo?

Ik ben er nog niet geheel achter. Ik denk dat het kernwoord is “puur-ongekunsteld-en-volmaakt-echt” of zoiets.

Wij beoordelen vanuit onze westerse cultuur de Afrikaanse cultuur als primitief. Ik denk dat dat klopt, zolang je “primitief” vertaalt als “zo was het “in den beginne” en zo hoort het”.

Het is niet klein. Deze mensen herbergen en tonen een “mens-grootheid” die “touching” is.

Die hebben wij al lang “weggecultureerd”.

In mijn opinie grootser dan al die Aziatische levensvisies en gedachten en leringen, waar de hele westerse wereld nu mee dweept. En ik houd echt van ZO-Azië!

Wij zijn naar hier gegaan om iets te laten zien, wat misschien hier bruikbaar zou kunnen zijn.

En in dat verblijf, met dat doel, heb ik deze weken meer geleerd, meer gezien wie ik echt ben, meer echt beleefd, dan ik voor mogelijk hield.

Ik heb eens een dierbaar iemand het begrip “thuis komen” horen gebruiken. Ik denk dat dit erg in de buurt komt. En thuis is dan die unieke combinatie van dat “thuis” en je eigen zijn.

Overmorgen weer terug in Nederland.

Zo anders.

Hier zien mensen elkaar “staan”. Je kijkt elkaar aan bij het passeren, groet en toont je open hand. Brede glimlachen!!!!

Nederland!!!! Een “Hollander” kijkt steevast de andere kant op. Weigert je te zien.

Reageert nergens op!

Is in zijn solisme het centrum van zijn eigen wereld, die uit slechts één persoon bestaat.

Ik heb de indruk dat mensen hier daarentegen donders goed beseffen onderdeel te zijn van een groter geheel.

Volgende week weer op reis naar een eiland met hartelijke mensen.

Wij zullen met de ervaringen van hier bezig blijven en kijken wat we kunnen bereiken.

Niet om aan deze wereld veel te veranderen. Of ik nu wel of niet besta, zoveel verandert deze planeet nu ook weer niet daardoor.

Maar gewoon omdat ik vind dat ik het moet doen.

Gewoon omdat ik het zelf wil.

